

ОҢТҰСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Гигиена және эпидемиология» кафедрасы		044-59/11
Тәжірибелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар		40 беттің 1 беті

ТӘЖІРИБЕЛІК САБАҚТАРҒА АРНАЛҒАН ӘДІСТЕМЕЛІК НҰСҚАУЛАР

Пән: «Гигиена және эпидемиология»

Пән коды: GzhE 3201

БББ атауы: 6B10101- «Жалпы медицина»

Оқу сағаттарының /кредиттердің көлемі: 120 сағат/4 кредит

Оқытылатын курс және семестр: 3-курс, 5-семестр

Тәжірибелік (семинарлық) сабақтар: 30 сағат

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Гигиена және эпидемиология» кафедрасы		044-59/11
Тәжірибелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар		40 беттің 2 беті

Тәжірибелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар «Гигиена және эпидемиология» пәнінің жұмыс оқу бағдарламасына (силлабус) сәйкес әзірленген және кафедра мәжілісінде талқыланды.

Хаттама № 10 23.05.2023ж

Кафедра меңгерушісі

Утепов П.Д.

ОҢТҰСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»	
«Гигиена және эпидемиология» кафедрасы	044-59/11
Тәжірибелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар	40 беттің 3 беті

№1 сабақ

1. Тақырыбы: Бөлме микроклиматын гигиеналық бағалау. Жылытуды бағалау.

2. Мақсаты: білім алушыларға тұрғындық және қоғамдық ғимараттардағы микроклиматтық жағдайларды бағалауды үйрету.

3. Оқыту міндеттері: микроклиматтық факторлардың адам ағзасына әсерін анықтау және микроклимат факторларына кешенді гигиеналық баға беру.

4. Тақырыптың негізгі сұрақтары:

1. Адам ағзасына микроклиматтың әсері.
2. Микроклиматты гигиеналық бағалау (атмосфералық қысым, ауа ылғалдылығын, ауаның қозғалыс жылдамдығын және т.б.).
3. Ағзаға жоғарғы және төменгі температуралардың әсері.
4. Жылулық және күн соққысы.
5. Акклиматизация мәселелері.
6. Цельсий, Фаренгейт және Реомюр градустары.

5. Пәннің соңғы ОН қол жеткізу үшін оқытудың негізгі формалары/ әдістері/технологиялары: кіші топпен жұмыс.

6. Пәннің ОН қол жеткізу деңгейін бағалауға арналған бақылау түрлері (тестілеу, ситуациялық есептерді шешу, ауру тарихын толтыру және т.б): ауызша сұрау чек парағы, тест тапсырмаларын құрастыру.

7. Әдебиет:

Негізгі:

1. Токанова, Ш.Е. Жалпы гигиена: оқу құралы - Алматы: Эверо, 2013
2. Большаков, А. М. Жалпы гигиена: оқулық / А. М. Большаков; қаз. тіліне ауд. М. Б. Жандаулетова; жауапты ред. Ш. Е. Токанова; - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2014. - 400 бет
3. Токанова, Ш. Е. Жалпы гигиена: оқу құралы / Ш. Е. Токанова, М. Б. Жандаулетова; ҚР денсаулық сақтау министрлігі; СММУ. - Алматы: Эверо, 2013. - 216 бет.
4. Ерманова, С. А. Эпидемиология: оқулық / С. А. Ерманова. - Қарағанды: АҚНҰР, 2016. - 296 бет.
5. Ирсимбетова, Н. А. Эпидемиология: оқулық / Н. А. Ирсимбетова, Г. Н. Абуова, З. Т. Тулепова; ҚР Денсаулық сақтау министрлігі; Мед. БҒМ инновациялық технологиялар респ. орталығы; ОҚММФА. - ҚР Денсаулық сақтау министрлігі бекіткен. - Шымкент: Кітап ЖШС, 2013. - 544 бет.

Қосымша:

1. Жалпы гигиена бойынша тапсырмалар жинағы: оқу-әдістемелік құрал. - М.: "Литтерра", 2016. - 208 бет.
2. Жалпы эпидемиология дәлелді медицина негіздерімен: оқу құралы. - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2015

Электрондық оқулық:

1. Жалпы гигиена [Электронный ресурс]: оқулық / А. М. Большаков; қаз. тіл. ауд. М. Б. Жандаулетова. - 3-бас., қайта өңд. және толық. - Электрон. текстовые дан. (46.8Мб). - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2015. - 400бет
2. Жалпы гигиена. Рыскулова А.Р., Кошкимбаева С.А., 2017 / <https://aknurpress.kz/login>

ОҢТҰСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Гигиена және эпидемиология» кафедрасы	044-59/11	
Тәжірибелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар	40 беттің 4 беті	

3. Жалпы гигиена [Электрондық ресурс] : оқулық / Ү. И. Кенесариев [және т. б.]; ҚР Білім және ғылым м-гі, С. Ж. Асфендияров атын. ҚазҰМУ. -Алматы : Б.и., 2013. - 656 б.

4. Жалпы гигиена бойынша таңдамалы дәрістер[Электрондық ресурс] : оқу құралы / Ж. Ж. Жарылқасын [және т. б.]; ҚР Денсаулық сақтау м-гі, ҚарММУ. - Қарағанды : Б.и., 2013. - 160 б.

8. Бақылау (сұрақтар, тесттер).

Сұрақтар:

1. Адам ағзасына төменгі және жоғарғы температура қалай әсер етеді?
2. Акклиматизация дегеніміз не?
3. Бөлме микроклиматын бағалауға арналған қандай құрылғыларды білесіз?
4. Бөлмедегі ауа қозғалысының жылдамдығын қандай құралмен өлшейміз?

Кіші топпен жұмыс

Білім алушы топтар шағын топтарға бөлінеді. Белгілі бір уақыт ішінде (оқытушының қалауы бойынша) топтар оқытушы беретін тапсырма бойынша жұмыс істейді. Ол үшін оқытушы қатысушыларға сұрақтар қойылған карточкаларды ұсынады.

Топтарға арналған тапсырмалар

№1 топ. Атмосфералық қысымды анықтаңыз.

№2 топ. Бөлмедегі ауа температурасын және көлденең және тік деңгейлердегі айырмашылықтарды анықтаңыз.

№3 топ. Бөлмедегі абсолютті, салыстырмалы, максималды ылғалдылықты анықтаңыз.

№4 топ. Бөлменің микроклиматына жалпы қорытынды беріңіз.

Тесттер

1.Бөлме микроклиматының параметрлері:

- a) ауа қозғалысының жылдамдығы
- b) ультракүлгін сәулелер
- c) күн радиациясы
- d) атмосфералық қысым
- e) жел екпіні

2. Жылдың суық мезгілінде тұрғын бөлмедегі микроклимат көрсеткіштері:

- a) рұқсат етілген салыстырмалы ылғалдылық-60%, ауа қозғалысының жылдамдығы -0,2 м/с, ауа температурасы-20°C
- b) рұқсат етілген салыстырмалы ылғалдылық-65%, ауа қозғалысының жылдамдығы 0,15 м / с, температура-22°C
- c) рұқсат етілген салыстырмалы ылғалдылық-45%, ауа қозғалысының жылдамдығы 0,3 м / с, температура-19°C
- d) рұқсат етілген салыстырмалы ылғалдылық -30%, ауа қозғалысының жылдамдығы 0,5 м / с, температура-18°C
- e) рұқсат етілген салыстырмалы ылғалдылық -70%, ауа қозғалысының жылдамдығы 0,6 м / с, температура-19°C

3. Бөлмелерді жылытуды гигиеналық бағалау барысында ... жүргізілуі тиіс.

- a) термометрия

ОҢТҰСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Гигиена және эпидемиология» кафедрасы	044-59/11	
Тәжірибелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар	40 беттің 5 беті	

- b) психрометрия
- c) анемометрия
- d) кататермометрия
- e) барометрия
- 4. Тұрғын үйлер мен балалар мекемелерінде жылытудың... түрін орнату ұсынылмайды.
 - a) булы
 - b) пешті
 - c) тасты
 - d) сулы
 - e) сәулелі
- 5. Ағзаның тез салқындауына септігін тигізетін микроклимат жағдайлары...
 - a) жоғары ылғалдылық және төмен температура
 - b) төменгі қысым және жоғары температура
 - c) жоғары қысым және ластанған ауа
 - d) атмосфераның ауыр иондары
 - e) абиотикалық факторлар
- 6. Органың салқындату қабілетін анықтайтын әдіс:
 - a) кататермометрия
 - b) анемометрия
 - c) термометрия
 - d) барометрлер
 - e) психрометрия
- 7. Адамның жылу тепе-теңдігіне әсер ету дәрежесі бойынша микроклимат бөлінеді:
 - a) қалыпты
 - b) бейтарап
 - c) салқындатушы
 - d) қыздырушы
 - e) уытты
- 8. Жабық бөлмелердегі ауаның санитариялық жай-күйінің жанама көрсеткіші мыналар болып табылады:
 - a) көміртегі қос тотығының концентрациясы
 - b) оттегі концентрациясы
 - c) ауаның иондық құрамы
 - d) ауаның бактериялық ластануы
 - e) ауаның химиялық құрамы
- 9. Шектеулі кеңістіктерге тән климаттық ерекшеліктер...
 - a) микроклимат
 - b) макроклимат
 - c) экожүйе
 - d) ауа райы
 - e) биожүйе

ОҢТҰСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Гигиена және эпидемиология» кафедрасы	044-59/11
Тәжірибелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар	40 беттің 6 беті

10. Тұрғындық бөлмелердің микроклиматын санитариялық-эпидемиологиялық тексеру кезінде, ауыр аэроиондардың шоғырлануы жеңіл иондардан басым болды. Бұл жағдайда қажетті гигиеналық іс-шара-бұл:

- a) үй-жайларды жиі желдету және ылғалды жинау
- b) үй өсімдіктерінің санын көбейту
- c) ең жоғары ылғалдылықты анықтау
- d) үй-жайлардағы ауа сапасын бақылау
- e) ішкі әрлеу жұмыстарын жүргізу

№ 2 сабақ

1.Тақырыбы:Бөлмелердегі инсоляциялық тәртіпті, табиғи және жасанды жарықтандыруды гигиеналық бағалау.

2. Мақсаты: Білім алушыларды тұрғын үйлердің табиғи және жасанды жарықтануына қойылатын гигиеналық талаптармен, жарықтандыруды нормалауға баға беру көрсеткіштерімен таныстыру.

3. Оқыту мақсаты: табиғи және жасанды жарықтандырудың адам ағзасына және санитарлық жағдайларға әсерін зерттеу, ЖК, ТЖК көрсеткіштерін, сәулелердің түсу бұрышын, саңылау бұрышын, тереңдену коэффициентін анықтау.

4. Тақырыптың негізгі сұрақтары:

1. Күн спектрінің құрылымы қандай?
2. Ультракүлгін сәулеленудің бөліктерінің биологиялық мәні қандай?
3. Ультракүлгін жетімсіздігі туындауының (табиғи және жасанды) себептері.
4. Жарықтың жетіспеушілігі кезіндегі ағзадағы өзгерістер.
5. УК-сәулеленудің жасанды көздеріне қысқаша сипаттама беріңіз.
6. Адамдардың сәуле қабылдау көрсеткіштері мен қарсы көрсетілімдер.

5. Пәннің соңғы ОН қол жеткізу үшін оқытудың негізгі формалары/әдістері/технологиялары: кіші топпен жұмыс.

6. Пәннің ОН қол жеткізу деңгейін бағалауға арналған бақылау түрлері (тестілеу, ситуациялық есептерді шешу, ауру тарихын толтыру және т.б.): ауызша сұрау чек парағы, тест тапсырмаларын құрастыру.

7. Әдебиет:

Негізгі:

1. Токанова, Ш.Е.Жалпы гигиена: оқу құралы - Алматы: Эверо, 2013
2. Большаков, А. М. Жалпы гигиена: оқулық / А. М. Большаков; қаз. тіліне ауд. М. Б. Жандаулетова; жауапты ред. Ш. Е. Токанова ; - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2014. - 400 бет
3. Токанова, Ш. Е. Жалпы гигиена: оқу құралы / Ш. Е. Токанова, М. Б. Жандаулетова ; ҚР денсаулық сақтау министрлігі; СММУ. - Алматы : Эверо, 2013. - 216 бет.
4. Ерманова, С. А. Эпидемиология: оқулық / С. А. Ерманова. - Қарағанды : АҚНҰР, 2016. - 296 бет.
5. Ирсимбетова, Н. А. Эпидемиология : оқулық / Н. А. Ирсимбетова, Г. Н. Абуова, З. Т. Тулепова ; ҚР Денсаулық сақтау министрлігі; Мед. БҒМ инновациялық технологиялар респ. орталығы; ОҚММФА. - ҚР Денсаулық сақтау министрлігі бекіткен. - Шымкент : Кітап ЖШС, 2013. - 544 бет.

ОҢТҰСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Гигиена және эпидемиология» кафедрасы	044-59/11	
Тәжірибелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар	40 беттің 7 беті	

Қосымша:

1. Жалпы гигиена бойынша тапсырмалар жинағы: оқу-әдістемелік құрал. - М.: "Литтерра", 2016. - 208 бет.
2. Жалпы эпидемиология дәлелді медицина негіздерімен: оқу құралы. - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2015

Электрондық ресурстар:

1. Жалпы гигиена [Электронный ресурс] : оқулық / А. М. Большаков ; қаз. тіл. ауд. М. Б. Жандаулетова. - 3-бас. , қайта өңд. және толық. - Электрон. текстовые дан. (46.8Мб). - М.:ГЭОТАР - Медиа, 2015. - 400бет
2. Жалпы гигиена. Рыскулова А.Р., Кошкимбаева С.А. , 2017 /<https://aknurpress.kz/login>
3. Жалпы гигиена [Электрондық ресурс] : оқулық / Ү. И. Кенесариев [және т. б.]; ҚР Білім және ғылым м-гі, С. Ж. Асфендияров атын. ҚазҰМУ. - Алматы : Б.и., 2013. - 656 б.
4. Жалпы гигиена бойынша таңдамалы дәрістер[Электрондық ресурс] : оқу құралы / Ж. Ж. Жарылқасын [және т. б]; ҚР Денсаулық сақтау м-гі, ҚарММУ. - Қарағанды : Б.и., 2013. - 160 б.

8. Бақылау (тесттер).

1. Ауаның физикалық қасиеттеріне ... жатады.
 - a) ауа қозғалысының жылдамдығы
 - b) микроорганизмдердің құрамы
 - c) улы газдардың концентрациясы
 - d) физикалық терморегуляция
 - e) химиялық элементтер
2. Кварц шамдары ... қолданылады.
 - a) ауадағы микроорганизмдерді жою үшін
 - b) ауаның ылғалдылығын төмендету үшін
 - c) атмосфералық қысымды төмендету үшін
 - d) ауа температурасын жоғарылату үшін
 - e) ауа температурасын төмендету үшін
3. Адам ағзасына микроклиматтың әсерін зерттеу мақсатында, медициналық жоғары оқу орнының студенттері 3 тәулік бойы оқу бөлмесіндегі ауа температурасына жүйелі түрде бақылау жүргізді. Бақылау нәтижесі бойынша орташа тәуліктік температура 19°C .Төменде көрсетілген аспаптардың қайсысы температураның ауытқуын дәл тіркеуге мүмкіндік береді?
 - a) термограф
 - b) гигрограф
 - c) анемометр
 - d) психрометр
 - e) барограф
4. Әкімшілік ғимаратындағы кабинеттің микроклимат көрсеткіштерін тексергенде, ауа температурасы 20°C, салыстырмалы ылғалдылық 71%, ауа қозғалысының жылдамдығы 0,1 м/с, ауа температурасының тігінен ауытқуы 2,5°C, көлденеңінен ауытқуы - 2°C екендігі анықталды. Микроклимат көрсеткіштерінің қайсысы гигиеналық нормативке сәйкес келмейді?

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Гигиена және эпидемиология» кафедрасы	044-59/11	
Тәжірибелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар	40 беттің 8 беті	

- a) ауаның салыстырмалы ылғалдылығы
- b) ауа қозғалысының жылдамдығы
- c) ауа температурасы
- d) ауа температурасының тік айырмасы
- e) ауа температурасының көлденең айырмасы
- 5. Микроклимат параметрлерінің өзгеруіне ең сезімтал...
 - a) маңдай
 - b) иық
 - c) қолтық
 - d) арқа терісі
 - e) аяқтың терісі
- 6. Оңтүстік аймақ үшін бөлменің және территорияның үздіксіз инсоляциясы тәулігіне ... болуы керек.
 - a) 2 сағаттан кем емес
 - b) 3 сағаттан артық емес
 - c) 5 сағаттан кем емес
 - d) 7 сағаттан кем емес
 - e) 1 сағаттан аспайтындай
- 7. Орталық аймақ үшін бөлме мен территорияның үздіксіз инсоляциясы тәулігіне ... болуы керек.
 - a) 2,5 сағаттан кем емес
 - b) 3,5 сағаттан артық емес
 - c) 4,5 сағаттан кем емес
 - d) кемінде 5 сағат
 - e) 1,5 сағаттан артық емес
- 8. "Табиғи жарық коэффициенті" - бұл:
 - a) жұмыс орнындағы көлденең жарықтандырудың бір мезгілде ашық аспан астындағы көлденең жарықтандыруға қатынасы
 - b) терезелердің әйнектелген беті ауданының еден ауданына қатынасы
 - c) терезе әйнектерінің жарықтың кідіріс дәрежесі
 - d) жарық қатынасы
 - e) үй-жайдың Жарық жақтары бойынша бағыты
- 9. Гигиеналық тұрғыдан ең ұтымды жарықтандыру жүйесі бұл:
 - a) аралас
 - b) жергілікті
 - c) бұрыштық
 - d) жалпы
 - e) біріктірілген
- 10. Жарықтандырудың өлшем бірлігін көрсетіңіз:
 - a) люкс
 - b) люмен
 - c) ватт
 - d) киловатт

ОҢТҰСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Гигиена және эпидемиология» кафедрасы	044-59/11	
Тәжірибелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар	40 беттің 9 беті	

е) пайыз

№ 3 сабақ

1. Тақырыбы: Ауыз судың және сумен қамтамасыз ету көздерінің сапасын гигиеналық бағалау. Су сапасын жақсарту әдістері.

2. Мақсаты: білім алушыларды су сапасымен байланысты аурулармен таныстыру, талдау нәтижесі бойынша бойынша су сапасына гигиеналық қорытынды беруді үйрету.

3. Оқыту міндеттері: судың адам ағзасына әсерін және ауыз судың сапасына және шаруашылық-ауыз сумен жабдықтау көздеріне қойылатын негізгі гигиеналық талаптарды зерделеу, эпидемиологиялық жағдайды және су көзінің ластану дәрежесін ескере отырып, су сапасын жақсарту әдістерін сипаттау.

4. Тақырыптың негізгі сұрақтары:

1. Судың гигиеналық, физиологиялық және халық шаруашылығындағы гигиеналық маңызы.
2. Судың эпидемиологиялық маңызы.
3. Су көздері және олардың санитариялық - гигиеналық маңызы.
4. Ауыз су сапасына қойылатын гигиеналық талаптар.
5. Судың химиялық ластану және табиғи химиялық құрамына байланысты болатын аурулар.
6. Биогехимиялық провинция мен биогехимиялық эндемияның қағидалары.
7. Судың сапасын жақсарту қағидалары.
8. Су сапасын жақсартудың негізгі әдістері.
9. Коагуляция, оның гигиеналық маңызы. Коагулянттың дозасы.
10. Тұндыру, оның гигиеналық маңызы.
11. Сүзу, оның гигиеналық маңызы.
12. Суды өндеудің арнайы әдістері, (деактивация, дегазация, темірсіздендіру, фторлау, фторсыздандыру және т.б.) және оның гигиеналық маңызы.
13. Суды хлорлау әдістері.
14. Хлорға қажеттілікті, қалдық хлорды анықтау әдістері.

5. Пәннің соңғы ОН қол жеткізу үшін оқытудың негізгі формалары/әдістері/технологиялары: кіші топпен жұмыс.

6. Пәннің ОН қол жеткізу деңгейін бағалауға арналған бақылау түрлері (тестілеу, ситуациялық есептерді шешу, ауру тарихын толтыру және т.б.): ситуациялық есептерді шешу.

7. Әдебиет:

Негізгі:

1. Токанова, Ш.Е. Жалпы гигиена: оқу құралы - Алматы: Эверо, 2013
2. Большаков, А. М. Жалпы гигиена: оқулық / А. М. Большаков; қаз. тіліне ауд. М. Б. Жандаулетова; жауапты ред. Ш. Е. Токанова; - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2014. - 400 бет
3. Токанова, Ш. Е. Жалпы гигиена: оқу құралы / Ш. Е. Токанова, М. Б. Жандаулетова; ҚР денсаулық сақтау министрлігі; СММУ. - Алматы: Эверо, 2013. - 216 бет.
4. Ерманова, С. А. Эпидемиология: оқулық / С. А. Ерманова. - Қарағанды: АҚНҰР, 2016. - 296 бет.

ОҢТҰСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Гигиена және эпидемиология» кафедрасы		044-59/11 40 беттің 10 беті
Тәжірибелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар		

5. Ирсимбетова, Н. А. Эпидемиология : оқулық / Н. А. Ирсимбетова, Г. Н. Абуова, З. Т. Тулепова ; ҚР Денсаулық сақтау министрлігі; Мед. БҒМ инновациялық технологиялар респ. орталығы; ОҚММФА. - ҚР Денсаулық сақтау министрлігі бекіткен. - Шымкент : Кітап ЖШС, 2013. - 544 бет.

Қосымша:

1. Жалпы гигиена бойынша тапсырмалар жинағы: оқу-әдістемелік құрал. - М.: "Литтерра", 2016. - 208 бет.
2. Жалпы эпидемиология дәлелді медицина негіздерімен: оқу құралы. - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2015

Электрондық ресурстар:

1. Жалпы гигиена [Электронный ресурс] : оқулық / А. М. Большаков ; қаз. тіл. ауд. М. Б. Жандаулетова. - 3-бас. , қайта өңд. және толық. - Электрон. текстовые дан. (46.8Мб). - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2015. - 400бет
2. Жалпы гигиена. Рыскулова А.Р., Кошкимбаева С.А. , 2017 /<https://aknurpress.kz/login>
3. Жалпы гигиена [Электрондық ресурс] : оқулық / Ү. И. Кенесариев [және т. б.]; ҚР Білім және ғылым м-гі, С. Ж. Асфендияров атын. ҚазҰМУ. - Алматы : Б.и., 2013. - 656 б.
4. Жалпы гигиена бойынша таңдамалы дәрістер [Электрондық ресурс] : оқу құралы / Ж. Ж. Жарылқасын [және т. б.]; ҚР Денсаулық сақтау м-гі, ҚарММУ. - Қарағанды : Б.и., 2013. - 160 б.

8. Бақылау (ситуациялық есептер):

Есеп №1.

Елді мекенді сумен қамтамасыз етуді ұйымдастыру үшін жағалауда орналасқан өзеннен суды пайдалану ұсынылды. Ауылдан жоғары 5км қашықтықта ірі мал шаруашылығы кешені орналасқан. Су сапасының сынамасы көрсетті:

Дәмі - 2 балл

Түстілігі -40 град.

Иісі-3 балл

Мөлдірлігі -18 см

Аммиак-0,06 мг/л

Нитриттер-0,034 мг/л

Нитраттар-48 мг/л

Тотығу - 5,2 мг/л

Қаттылығы-6 мг-экв/л

Хлоридтер-186 мг/л

Сульфаттар-318 мг/л

Фтор-0,5 ' мг/л

Микробтық саны-1000

Коли-индекс -280

Есеп №2.

Тау өзенінің жағасында қалашық орналасқан, оны сумен жабдықтауды ұйымдастыру үшін ағысы қатты өзен суын пайдалану ұсынылды. Қалашықтағы ағысы қатты өзеннен су сынамасын алу көрсеткіштері:

ОҢТҰСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Гигиена және эпидемиология» кафедрасы		044-59/11
Тәжірибелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар		40 беттің 11 беті

Иісі -2 балл
 Дәмі - 2 балл
 Түсі -28 град.
 Мөлдірлігі - 13 см
 Аммиак - 0,02 мг/л
 Нитриттер- 0,003 мг/л
 Тотығуы - 4,6 мг/л
 Хлоридтер - 106 мг/л
 Сульфаттар - 218 мг /л
 Фтор - 0,32 мг/л
 Микробтық саны - 1000
 Коли-индекс - 280

Есеп №3.

Елді мекенді сумен жабдықтау үшін артезиан ұңғымасын бұрғылау ұсынылды, ондағы су көрсеткіштері төмендегідей:

Түсі -18 град.
 Иісі - 2 балл
 Дәмі -2 балл
 Мөлдірлігі -35 см
 Құрғақ қалдық -2000 мг / л
 Қаттылығы-18 мг/ - экв / л
 Аммиак жоқ
 Нитраттар жоқ
 Нитриттер -54 мг / л
 Тотығу -1,8 мг / л
 Хлоридтер -420 мг / л
 Сульфаттар -600 мг /л
 Фтор -5 мг / л
 Коли-индексі- 2
 Микробтық саны- 55

Есеп № 4.

Су құбыры суының сапасы туралы қорытынды беріңіз:

дәмі, татымы - 2балл
 түсі-25°
 құрғақ қалдық -800 мг /л
 хлоридтер -400 мг /л
 сульфаттар -180 мг /л
 темір-0,5 мг /л
 жалпы қаттылық-7,1 ммоль /л
 нитраттар -10 мг /л

ОҢТҰСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Гигиена және эпидемиология» кафедрасы	044-59/11	
Тәжірибелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар	40 беттің 12 беті	

фтор -0,9 мг/л

қалдық хлор-0,7 мг /л

микробтық сан-30

жалпы және термотолерантты ішек бактериялары мен колифагтар - 100 мл суда жоқ

№ 4 сабақ

1. Тақырыбы: Топырақты санитарлық-гигиеналық бағалау. Елді мекендерді тазарту бойынша іс-шаралар.

2. Мақсаты: топырақтың эпидемиологиялық және санитарлы-гигиеналық мәні және елді мекендерді тазарту жүйелері туралы түсінік беру және санитарлық жағдайының көрсеткіштеріне байланысты тапырақ қауіпсіздігі мен ластану дәрежесін бағалауды үйрету.

3. Оқыту міндеттері: топырақтың құрамы мен қасиеттерінің гигиеналық маңыздылығын, халықтың жұқпалы және жұқпалы емес ауруларының дамуындағы топырақтың рөлін зерттеу, геохимиялық эндемиялардың даму мүмкіндігін бағалау.

4. Тақырыптың негізгі сұрақтары:

1. Топырақтың гигиеналық маңызы.
2. Топырақтың механикалық құрамы мен физикалық қасиеті (ауа және су өткізгіштігі, су сіңіргіштігі, капиллярлығы, гигроскопиялылығы), олардың гигиеналық маңызы;
3. Топырақтың табиғи химиялық құрамы және оның гигиеналық маңызы.
4. Табиғи биогеохимиялық аймақтар мен эндемиялар, олардың алдын алу;
5. Топырақтың экзогенді химиялық қосылыстармен ластануы, олардың топырақтан адам ағзасына түсу жолдары.

5. Пәннің соңғы ОН қол жеткізу үшін оқытудың негізгі формалары/әдістері/технологиялары: ауызша сұрау, сабақ тақырыбын талқылау.

6. Пәннің ОН қол жеткізу деңгейін бағалауға арналған бақылау түрлері (тестілеу, ситуациялық есептерді шешу, ауру тарихын толтыру және т.б.): тест тапсырмаларын құрастыру, ситуациялық есептерді шешу

7. Әдебиет:

Негізгі:

1. Токанова, Ш.Е. Жалпы гигиена: оқу құралы - Алматы: Эверо, 2013
2. Большаков, А. М. Жалпы гигиена: оқулық / А. М. Большаков; қаз. тіліне ауд. М. Б. Жандаулетова; жауапты ред. Ш. Е. Токанова ; - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2014. - 400 бет
3. Токанова, Ш. Е. Жалпы гигиена: оқу құралы / Ш. Е. Токанова, М. Б. Жандаулетова ; ҚР денсаулық сақтау министрлігі; СММУ. - Алматы : Эверо, 2013. - 216 бет.
4. Ерманова, С. А. Эпидемиология: оқулық / С. А. Ерманова. - Қарағанды : АҚНҰР, 2016. - 296 бет.
5. Ирсимбетова, Н. А. Эпидемиология : оқулық / Н. А. Ирсимбетова, Г. Н. Абуова, З. Т. Тулепова ; ҚР Денсаулық сақтау министрлігі; Мед. БҒМ инновациялық технологиялар респ. орталығы; ОҚММФА. - ҚР Денсаулық сақтау министрлігі бекіткен. - Шымкент : Кітап ЖШС, 2013. - 544 бет.

Қосымша:

1. Жалпы гигиена бойынша тапсырмалар жинағы: оқу-әдістемелік құрал. - М.: "Литтерра", 2016. - 208 бет.

ОҢТҰСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»	
«Гигиена және эпидемиология» кафедрасы	044-59/11
Тәжірибелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар	40 беттің 13 беті

2. Жалпы эпидемиология дәлелді медицина негіздерімен: оқу құралы. - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2015

Электрондық оқулық:

1. Жалпы гигиена [Электронный ресурс] : оқулық / А. М. Большаков ; қаз. тіл. ауд. М. Б. Жандаулетова. - 3-бас. , қайта өңд. және толық. - Электрон. текстовые дан. (46.8Мб). - М.:ГЭОТАР - Медиа, 2015. - 400бет
2. Жалпы гигиена. Рыскулова А.Р., Кошкимбаева С.А. , 2017 /<https://aknurpress.kz/login>
3. Жалпы гигиена [Электрондық ресурс] : оқулық / Ү. И. Кенесариев [және т. б.]; ҚР Білім және ғылым м-гі, С. Ж. Асфендияров атын. ҚазҰМУ. - Алматы : Б.и., 2013. - 656 б.
4. Жалпы гигиена бойынша таңдамалы дәрістер [Электрондық ресурс] : оқу құралы / Ж. Ж. Жарылқасын [және т. б.]; ҚР Денсаулық сақтау м-гі, ҚарММУ. - Қарағанды : Б., 2013. - 160 б.

8. Бақылау (тест сұрақтары).

1. Топырақтың негізгі санитарлық -гигиеналық маңызы ... негізделген.
 - a) топырақтың жергілікті рельефтің қасиетін анықтауға
 - b) топырақтың микроклиматқа әсерін тигізуге
 - c) топырақтың флора мен фаунаның әртүрлілігін анықтауға
 - d) эндемиялық және инфекциялық ауруларының пайда болуына жағдай жасалуына
 - e) ауылшаруашылық азықтарының сапасын анықтауға
2. Қарашірік - бұл:
 - a) шірінді
 - b) құстармен жануарлардың саңғырығы
 - c) топырақтағы улы химикаттардың сандық қалдықтары
 - d) минералды тыңайтқыштардың сандық қалдықтары
 - e) таза шірінділерде өсірілген көкөніс дақыл
3. Санитарлық сан - бұл:
 - a) топырақ ақуызындағы азот мөлшерінің органикалық азот мөлшеріне
 - b) бейорганикалық азоттың органикалық азотқа
 - c) органикалық азоттың топырақ ақуызындағы азотқа
 - d) органикалық азоттың бейорганикалық азотқа
 - e) су сығындысы азотының топырақтың жалпы азотына
4. Топырақ аэрациясы:
 - a) 1 микроорганизмдердің биохимиялық белсенділігін жоғарылатады
 - b) 1 микроорганизмдердің биохимиялық белсенділігін төмендетуі
 - c) органикалық заттардың ыдырауында аралық заттар түзеді
 - d) 4 сасық заттардың бөлінуіне ықпал етуі
 - e) 5 микроорганизмдердің топырақ беткейінде көбейуіне ықпал етеді
5. Топырақтың бактериологиялық талдауда ... анықталады.
 - a) коли-титр
 - b) аэробтар титрі
 - c) үштік ластану
 - d) санитарлық сан
 - e) гельминттердің мөлшері
6. Коли-титрінің жоғары болуы топырақтың ... ластануының көрсеткіші болып табылады.

ОҢТҰСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»	
«Гигиена және эпидемиология» кафедрасы	044-59/11
Тәжірибелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар	40 беттің 14 беті

- a) фекальдық
 - b) химиялық
 - c) гельминтологиялық
 - d) күкіртті сутектік
 - e) бейорганикалық заттармен
7. Топырақтың эпидемиологиялық маңызы ... негізделген.
- a) патогенді микроағзалардың өмір сүруіне жағдай жасауға
 - b) сұйық және қатты қалдықтарды залалсыздандыру қасиетіне ие болуға
 - c) табиғатта азот айналымын қалыптастыруға
 - d) патогенді емес микроағзалардың өмір сүруіне жағдай жасауға
 - e) инфекциялық аурулардың пайда болуына жағдай жасауға
8. Топырақтағы гумустың болуы ... білдіреді:
- a) топырақтың өздігінен тазару үдерісінің аяқталуын
 - b) топырақтың өздігінен тазару үдерісінің басталуын
 - c) топырақтағы улы химикаттардың бар екендігін
 - d) топырақта патогенді микрофлораның бар екендігін
 - e) топырақтағы жаңадан пайда болған органикалық ластануды
9. Қатты ластанған топырақтың санитарлық саны:
- a) 0,7 дейін
 - b) 0,7-0,8
 - c) 0,8-0,85
 - d) 0,85-0,98
 - e) 0,98 және одан жоғары
10. Топырақта әрдайым өмір сүретін патогенді микроағзаларға ... жатады.
- a) сіреспе және газды гангрена
 - b) іш және бөртпе сүзегінің қоздырғыштары
 - c) туляремия, туберкулез қоздырғышы
 - d) тырысқақ вибрионы
 - e) гепатиттің, тұмаудың вирустары
11. Топырақта даму кезеңі мен жетілуін өткеретін гельминттер:
- a) аскарида, острица, власоглав
 - b) трихинелла
 - c) өгіз және шошқа цепені
 - d) анкилостома
 - e) сібір күйдіргісі
12. Әлсіз ластанған 1 кг топырақты ... гельминт жұмыртқаларының болуын сипаттайды.
- a) 10-ға дейін
 - b) 2-ге дейін
 - c) 50-ге дейін
 - d) 100-ден жоғары
 - e) 1000-ға дейін
13. Топырақта өміршең гельминт жұмыртқаларының болуы білдіреді.
- a) нәжіспен ластануды

ОҢТҰСТІК QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Гигиена және эпидемиология» кафедрасы		044-59/11 40 беттің 15 беті

- b) өндіріс орындарының ақпа суларымен ластануын
 - c) топырақта сулы заттардың болуын
 - d) топырақтың өздігінен тазару үдерісінің басталуын
 - e) органикалық ластануды
14. Ұраларды қазу кезінде топырақтың ... ескерілуі қажет.
- a) жылу өткізгіштік қасиеті
 - b) сүзу қабілеті
 - c) құрылымы
 - d) су өткізгіштігі
 - e) ылғалдылығы
15. Топырақты микроағзалар және гельминттермен ластаушы көздер:
- a) тұрмыстық қалдық сулар
 - b) өндірістік іркінді сулар
 - c) жылу және гидроэлектростанциялардың қалдық сулары
 - d) атмосфералық жауын- шашындар
 - e) егістік сулары

Бақылау (есептер).

№1 есеп

Аурухана аймағының топырағын зертханалық зерттеу нәтижесінде топырағы ластанған деп бағаланған.

Бұл жағдайда, Хлебниковтың санитарлы саны қандай болғаны?

№2 есеп

Аурухана салуға арналған жер аумағын санитарлық зерттеу нәтижесінде анықталған: коли титр-1; анаэробтар титрі-0,1; Хлебниковтың санитарлық саны-0,99, 1кг топырақта гельминт жұмыртқасы – жоқ; 0,25м² ауданда шыбын жұмыртқалары мен қуыршақтары – жоқ.

Топырақтың эпидемиялық қауіпсіздік деңгейін бағалаңыз.

№3 есеп

Аурухана аумағының топырағының санитарлық жағдайын зертханалық бақылау мәліметтерінде санитарлық санының көрсеткіші бойынша топырақ аз ластанған, ішек таяқшасы титрі бойынша – ластанған, анаэробтар (Cf. perfringens) титрі бойынша – аз ластанған.

Гигиеналық тұрғыдан баға беріңіз.

№4 есеп.

120 мың тұрғыны бар қала І Б климаттық ауданда орналасқан. Тұрғын ғимараттар су құбырымен, кәріз жүйесімен және көмірді отын ретінде пайдаланатын жергілікті жылытумен жасақталған.

Шығарысқа жататын қатты қоқыстардың жалпы санын анықтаңыз.

№ 5 сабақ

1. Тақырыбы: Тамақтану гигиенасы. Ақуыздардың, майлардың, көмірсулардың, минералдық заттардың және дәрумендердің гигиеналық маңызы.

ОҢТҰСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Гигиена және эпидемиология» кафедрасы	044-59/11	
Тәжірибелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар	40 беттің 16 беті	

2. Мақсаты: Білім алушыларға ақуыздар мен майлардың, көмірсулардың, минералдар мен дәрумендердің тағамдық құндылығын түсіндіру.

3. Оқыту міндеттері: білім алушыларды дәрумендердің, ақуыздардың, майлардың, көмірсулар мен минералдардың биологиялық рөлімен таныстыру, теңдестірілген тамақтану және оны бағалау әдістері туралы негізгі түсініктер беру.

4. Тақырыптың негізгі сұрақтары:

1. Рационалды тамақтану, оның гигиеналық маңызы.
2. Тамақтанудың теңгерімділігі, оның гигиеналық маңызы.
3. Ақуыздардың негізгі биологиялық рөлі.
4. Адам ағзасындағы көмірсулардың рөлі?
5. Майлар адам ағзасында қандай рөл атқарады?
6. Адам ағзасындағы майдың қажеттілігі неге байланысты?
7. Тағамдық көмірсулардың негізгі көздерін атаңыз.
8. Көмірсулардың негізгі биологиялық рөлі.
9. Суда және майда еритін дәрумендерді атаңыз.
10. Адам ағзасындағы дәрумендер мен минералды заттардың маңызы қандай?

5. Пәннің соңғы ОН қол жеткізу үшін оқытудың негізгі формалары/әдістері/технологиялары: ауызша сұрау

6. Пәннің ОН қол жеткізу деңгейін бағалауға арналған бақылау түрлері (тестілеу, ситуациялық есептерді шешу, ауру тарихын толтыру және т.б.): тест тапсырмаларын құрастыру

7. Әдебиет:

Негізгі:

1. Токанова, Ш.Е. Жалпы гигиена: оқу құралы - Алматы: Эверо, 2013
2. Тағам гигиенасы [: оқу құралы / ред. Т. Ш. Шарманов. - Алматы : Эверо, 2016. - 288 бет.
3. Нутрициология оқулық / Л. З. Тель [ж. б.]. - М. : "Литтерра", 2015. - 512 бет
4. Терехин, С. П. Қазіргі таңда нутрициологияның өзекті сұрақтары кесте және схема түрінде: оқу-әдістемелік құралы - Алматы : Эверо, 2014.

Қосымша:

1. Жалпы гигиена бойынша тапсырмалар жинағы: оқу-әдістемелік құрал. - М.: "Литтерра", 2016. - 208 бет с.

Электрондық оқулық:

1. Жалпы гигиена [Электронный ресурс] : оқулық / А. М. Большаков ; қаз. тіл. ауд. М. Б. Жандаулетова. - 3-бас. , қайта өңд. және толық. - Электрон. текстовые дан. (46.8Мб). - М.:ГЭОТАР - Медиа, 2015. - 400бет
2. Жалпы гигиена. Рыскулова А.Р., Кошкимбаева С.А. , 2017 /<https://aknurpress.kz/login>

8. Бақылау (сұрақтар, тесттер):

1. Рационалды тамақтану және оның негізгі принциптері туралы не айтасыз?
2. Теңдестірілген тамақтану дегеніміз не?
3. Жеткіліксіз тамақтануға байланысты қандай ауруларды білесіз?
4. Артық тамақтанумен байланысты қандай ауруларды білесіз?
5. Адам ағзасындағы ақуыздың маңызы қандай?
6. Ақуыздық тамақтанудың жеткіліксіздігі кезінде қандай аурулар дамиды?

ОҢТҰСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Гигиена және эпидемиология» кафедрасы	044-59/11	
Тәжірибелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар	40 беттің 17 беті	

7. Көмірсулардың физиологиялық маңызы қандай?
8. Көмірсулардың шамадан тыс тұтынылуы неге әкеледі?
9. Қандай май қышқылдары ЖҚМ-ға жатады және олардың адам ағзасындағы рөлі қандай?
10. Майлардың биологиялық құндылығын қандай факторлар анықтайды?
11. Дәрумен жетіспеушілігі немен түсіндіріледі?
12. Ағзадағы минералды заттар тепе-теңдігінің бұзылу себептерін атаңыз.

Тесттер:

1. Сапалы толыққанды тамақтану – бұл:
 - a) тамақта ағзаға қажетті барлық қоректік заттардың болуы
 - b) жасы мен жынысына байланысты ағзаны энергетикалық тамақтанумен қамтамасыз ету
 - c) тағам рационьнда қоректік заттардың қажетті қатынасы
 - d) адамның ұлттық ерекшеліктеріне байланысты тамақтанумен қамтамасыз ету
 - e) тамақ қабылдаудың биологиялық ырғақпен байланысы
2. Мөлшерлік толыққанды және адекватты тамақтану анықтамасын көрсетеді:
 - a) тамақ ағзаның жасына, жынысына және алмасу урдістерінің қарқындылығына байланысты энергетикалық қажеттілікті қанағаттандыру қажет
 - b) тағамның құрамында барлық қажетті қоректік заттар болуы тиіс
 - c) тағам зиянсыз болуы тиіс
 - d) тағам кулинарлық жолмен өңделген қоректік заттардың сіңімділігінің жоғарғы дәрежесін қамтамасыз ету керек
 - e) қоректік заттардың түсуі мөлшерлік тұрғыда ғана жеткілікті емес, бір-бірінің сіңімділігін жоғарлататын белгілі бір қатынаста болуы
3. Ақуыздардың негізгі биологиялық рөлі:
 - a) дене үшін пластикалық материал болып табылады
 - b) витамин синтезіне қатысу
 - c) ферменттік алмасуға қатысу
 - d) дененің өсу белсенділендірушісі болып табылады
 - e) жартылай қанықпаған май қышқылдарын соруға қатысады
4. Майдың тағамдық құндылығы анықталады:
 - a) құрамында полиқанықпаған май қышқылдарының болуымен
 - b) құрамында қаныққан май қышқылдарының болуымен
 - c) құрамында фосфатидтің болуы
 - d) құрамында стеариннің болуы
5. Адамның энергия шығының тәуліктік компоненті:
 - a) негізгі алмасу, қызметтің түрлері
 - b) ой және физикалық еңбек
 - c) спортпен айналысу, шынықтыру
 - d) негізгі алмасу және ішкі секреция ағзаларының жұмысы
 - e) физикалық еңбек
6. 1 грамм ақуыз ыдырағанда ағзада ... энергия бөлінеді.
 - a) 4,1 ккал
 - b) 2 ккал

ОҢТҮСТІК QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Гигиена және эпидемиология» кафедрасы	044-59/11	
Тәжірибелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар	40 беттің 18 беті	

- с) 6 ккал
d) 9,3 ккал
е) 1 ккал
7. Адам ағзасына қоректік заттар мен энергияға қажеттілігі байланысты:
- a) жасына, жынысына, жұмыс ауырлығы мен климаттық жағдайларға
b) тағамның көлемі мен дәмдік сапасына
c) тағамда ас қорыту ферменттерінің деңгейіне
d) тағамның құрамында дәрумендерге байланысты
e) өндірістік зиянды факторлардың әсер ету деңгейіне
8. 4 реттік тамақтанудың тәуліктік каллориясы
- a) таңғы ас 25% , түскі ас 35% , бесіндік ас 15% , кешкі ас 25%
b) таңғы ас 25% , түскі ас 50% , бесіндік ас 10% , кешкі ас 15% c) таңғы ас 15% , түскі ас 40% , бесіндік ас 10% , кешкі ас 25%
d) таңғы ас 20% , түскі ас 30% , бесіндік ас 20% , кешкі ас 30%
e) таңғы ас 25% , түскі ас 55% , бесіндік ас 10% , кешкі ас 10%
9. Құрамында B1(тиамин) дәрумені мол азық -түліктер:
- a) сыра ашытқысы, қара нан, сәбіз, алма
b) балық майы, сары май, жұмыртқа сарысы c) капуста, сәбіз, картоп, шошқа бауыры
d) картоп, күріш, арпа
e) сары май, сүт, жидек
10. Қарапайым көмірсуларға жатады ...
- a) глюкоза, фруктоза.
b) крахмал, талшық.
c) сахароза, мальтоза.
d) гликоген, пектинді заттар.
e) лактоза, галактоза.
11. Күрделі көмірсуларға жатады ...
- a) крахмал, гликоген.
b) глюкоза, фруктоза.
c) мальтоза, галактоза.
d) пектинді және пептинді заттар.
e) глюкоза, талшық.
12. Жартылай қанықпаған май қышқылдарының биологиялық рөлі:
- a) холестеринді ағзадан шығаруға ықпал етеді
b) майда еритін витаминдердің синтезіне қатысады
c) қан тамырлары қабырғаларының икемділігін арттырады
d) қан тамырлары қабырғаларының өткізгіштігін төмендетеді
e) капиллярдың жарылғыштығын төмендетеді
13. Көмірсулардың негізгі биологиялық рөлі:
- a) негізгі энергия көзі болып табылады
b) ағзаның негізгі құрылымдық элементі болып табылады
c) пластикалық функцияға ие
d) витамин алмасуының көзі болып табылады

ОҢТҰСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Гигиена және эпидемиология» кафедрасы	044-59/11	
Тәжірибелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар	40 беттің 19 беті	

е) дененің биллиарлық жүйесі қызметінің басты реттеушісі болып табылады

14. Тамақтану арқылы қамтамасыз етілетін ағзаның негізгі функциясы:

- а) табиғи
- б) өмір сүру үшін қажетті витаминдерді синтездеу
- с) денені ксенобиотиктермен қамтамасыз ету
- д) аурудың алдын алу
- е) ағзаның рухани дамуын қамтамасыз ету

15. Витаминдердің алиментарлы жетіспеушілігінің себептері...

- а) тамақ өнімдерінің антивитаминдік факторлары.
- б) дәрілік препараттардың, ксенобиотиктердің қартаюға қарсы әсері.
- с) рационалды емес химиотерапия.
- д) қарқынды жүйке-психикалық жүктеме, стресс.
- е) тамақ өнімдерінде витаминдердің аз мөлшерімен түрлерінің болуы.

16. Дәрумендерді жіктеу негізінде жатыр...

- а) суда және майда ерігіштігі.
- б) уыттылық дәрежесі.
- с) мөлшерімен дәрежесі.
- д) тағамда ерігіштігі.
- е) тұрақтылық дәрежесі.

№ 6 сабақ

1. Тақырыбы: Балалар ағзасының өсуі мен дамуының негізгі заңдылықтары. Жас ерекшелік кезеңдері.

2. Мақсаты: Білім алушыларға терді балалар ағзасының дамуы мен өсуінің негізгі заңдылықтарымен және кезеңдерімен таныстыру.

3. Оқыту міндеттері: бала ағзасының өсуі мен даму заңдылықтарын сипаттау және өмірлік циклдің кезеңдерін бағалау.

4. Тақырыптың негізгі сұрақтары.

- 1. Балалар ағзасының өсуі мен дамуының негізгі заңдылықтары.
- 2. Өсу және даму қарқынының біркелкі болмауы.
- 3. Жыныстың өсуі мен дамуының шарттылығы (жыныстық диморфизм).
- 4. Акселерация және ретардация, өсу мен даму.
- 5. Жас ерекшелік кезеңдері.

5. Пәннің соңғы ОН қол жеткізу үшін оқытудың негізгі формалары/ әдістері/технологиялары: кіші топпен жұмыс,

6. Пәннің ОН қол жеткізу деңгейін бағалауға арналған бақылау түрлері (тестілеу, ситуациялық есептерді шешу, ауру тарихын толтыру және т.б.): ауызша сұрау чек-парағы, тест тапсырмаларын құрастыру.

7. Әдебиет:

Негізгі:

- 1. Токанова, Ш.Е. Жалпы гигиена: оқу құралы - Алматы: Эверо, 2013
- 2. Большаков, А.М. Жалпы гигиена: оқулық - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2014.

ОҢТҰСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»	
«Гигиена және эпидемиология» кафедрасы	044-59/11
Тәжірибелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар	40 беттің 20 беті

3. Кучма, В. Р. Балалар мен жасөспірімдер гигиенасы: оқулық. - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2014. - 464 бет.

4. Бөлешов М.Ә. Балалар мен жасөспірімдер гигиенасы: оқулық-Эверо, 2015

5. Ерманова С.А. Балалар мен жасөспірімдер гигиенасы.-Ақ-нұр, 2014

6. Құттықожанова Ғ. Ғ. Балалардың жұқпалы аурулары (диагностика, емі, алдын алу шаралары) : оқу құралы. - Алматы : New book, 2022. - 232 бет.

Қосымша:

1. Жалпы гигиена бойынша тапсырмалар жинағы: оқу-әдістемелік құрал. - М.: "Литтерра", 2016. - 208 бет с.

2. Ордабеков, С. О. Жас ерекшелік анатомиясы, физиологиясы және гигиенасы: оқу құралы - Қарағанды : ЖК "Ақ Нұр", 2012.

Электрондық оқулық:

1. Жалпы гигиена [Электронный ресурс] : оқулық / А. М. Большаков ; қаз. тіл. ауд. М. Б. Жандаулетова. - 3-бас. , қайта өңд. және толық. - Электрон. текстовые дан. (46.8Мб). - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2015. - 400бет

2. Бөлешов, М.Ә. Балалар мен жасөспірімдер гигиенасы : Оқулық.. - Алматы: Отан, 2018. - 180 б. - <http://rmebrk.kz/>

3. Жалпы гигиена. Рыскулова А.Р., Кошкимбаева С.А. , 2017 /<https://aknurpress.kz/login>

6. Бақылау (сұрақтар).

1. Балалар мен жасөспірімдер гигиенасы пәні қашан пайда болды?

2. Балалар мен жасөспірімдер гигиенасының мақсаттары мен міндеттері қандай?

3. Балалар мен жасөспірімдердің гигиенасын зерттеу әдістерін атаңыз.

4. "Балалар мен жасөспірімдер гигиенасы" пәніне қатысты негізгі мәселелер.

ОҢТҰСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Гигиена және эпидемиология» кафедрасы	044-59/11	
Тәжірибелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар	40 беттің 21 беті	

8. Бақылау (сұрақтар):

1. Бала ағзасының өсуі мен дамуының негізгі заңдылықтары қандай?
2. Өсу мен даму қарқынының әркелкілігі қалай көрінеді?
3. Гетерохрондық және жыныстық диморфизм деген не?
4. Акселерация және ретардация дегеніміз не?
5. Жас кезеңі қалай сипатталады?

Кіші топпен жұмыс істеу

Топ білім алушылары шағын топтарға бөлінеді. Белгілі бір уақыт ішінде (оқытушының қалауы бойынша) топтар оқытушы беретін тапсырма бойынша жұмыс істейді. Ол үшін оқытушы қатысушыларға сұрақтар қойылған карточкаларды ұсынады. Тапсырма аяқталғаннан кейін әр топ оқытушы берген сұрақтарға жауап береді.

Топтарға арналған тапсырмалар

1-топ.

1. Балалар ағзасының өсуі мен дамуының негізгі заңдылықтары.
2. Жас ерекшелік кезеңдері.

2-топ.

1. Өсу мен даму қарқынының әркелкілігі.
2. Физикалық дамудың негізгі көрсеткіштері

3-топ.

1. Жыныстың өсуі мен дамуының шарттылығы.
2. Өсу мен дамудың ретардациясы

Тест тапсырмалары:

1. 3-7 жастағы балалардың дене дамуын бағалау кезеңділігі:
 - a) жарты жыл сайын
 - b) айлық
 - c) әр тоқсан сайын
 - d) әр апта сайын
 - e) жыл сайынғы
2. 7-17 жастағы балалардың дене дамуын бағалау кезеңділігі:
 - a) жыл сайын
 - b) ай сайын
 - c) әр тоқсан сайын
 - d) жарты жылдық
 - e) әр апта сайын
3. Акселерация:
 - a) балалардың дамуы мен өсуінің объективті заңдылықтары
 - b) баланың биологиялық даму көрсеткіші
 - c) дене дамуының соматометриялық белгісі
 - d) күн радиациясының қарқындылық көрсеткіші
 - e) дене дамуының үйлесімдік көрсеткіші

ОҢТҰСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»	
«Гигиена және эпидемиология» кафедрасы	044-59/11
Тәжірибелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар	40 беттің 22 беті

4. Бозбалалық жасқа... балалар жатады.

- a) 15-18 жастағы
- b) 3 жасқа дейінгі
- c) 7-10 жастағы
- d) 11-14 жастағы
- e) 3-7 жастағы

5. Жасөспірімдер жасына... балалар жатады.

- a) 11-14 жастағы
- b) 3 жасқа дейінгі
- c) 7-10 жастағы
- d) 15-18 жастағы е
- e) 3-7 жастағы

6. Балалар жасөспірімдер дәрігеріне ... жаста ауысады.

- a) 15 жаста
- b) 13 жаста
- c) 14 жаста
- d) 16 жаста
- e) 12 жаста

7. Биологиялық жасы...көрсеткіштермен сипатталады.

- a) тұрақты тістердің саны
- b) соматоскопиялық
- c) дене салмағы
- d) тұру күші
- e) отыру күші

8. Балалар мен жасөспірімдердің өсуі мен дамуының негізгі заңдылықтары :

- a) даму және өсу қарқынының әркелкілігі
- b) функционалдық жетілмеушілік
- c) физикалық жетілмеушілік
- d) биологиялық және паспорттық жасқа сәйкестігі
- e) биологиялық жетілу

9. Акселерация ... жасқа тән.

- a) бүкіл балалық шақ кезеңі
- b) өмір бойы
- c) мектепке дейінгі жас
- d) мектеп жасына
- e) мектепке дейінгі жас

№ 7 сабақ

1.Тақырыбы: Өндірістік микроклимат және қолайсыз микроклиматтық жағдайларға байланысты аурулардың алдын алу.

2. Мақсаты: өндірістегі шаң, шу патологиясы туралы түсінік беру, олардың қауіптілігі мен зияндылығын бағалауға үйрету және жұмысшылар ағзасына жағымсыз әсерлерінің алдын алу-шараларын жүргізу.

ОҢТҰСТІК QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Гигиена және эпидемиология» кафедрасы Тәжірибелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар		044-59/11 40 беттің 23 беті

3. Оқыту мақсаты: шаң патологиясының жіктелуін және өндірістердегі шудың негізгі көздерін зерттеу, жұмысшылардың ағзасына шудың жағымсыз әсерін бағалау.

4. Тақырыптың негізгі сұрақтары:

1. Өндірістік шаң және оның гигиеналық маңызы.
2. Шаңның жіктелуі және оның гигиеналық сипаттамасы.
3. Шаңның адам ағзасына әсері.
4. Жұмысшылар ағзасына шаңның әсерін зерттеу әдістері.
5. Өндірістік шаңды нормалаудың гигиеналық қағидалары.
6. Шаң деңгейін өлшеу әдістері.
7. Өндірістік шу және оның гигиеналық маңызы.
8. Шудың жіктелуі және оның гигиеналық сипаттамасы.
9. Шудың адам ағзасына әсері.
10. Жұмысшылар ағзасына шудың әсерін зерттеу әдістері.
11. Өндірістік шуды нормалаудың гигиеналық қағидалары.
6. Шу деңгейін өлшеу әдістері.

5. Пәннің соңғы ОН қол жеткізу үшін оқытудың негізгі түрлері/әдістері/технологиялары: кіші топпен жұмыс

6. Пәннің ОН қол жеткізу деңгейін бағалауға арналған бақылау түрлері: ауызша сұрау чек-парағы, тест тапсырмаларын құрастыру.

7. Әдебиет:

Негізгі:

1. Жалпы гигиена бойынша тапсырмалар жинағы: оқу-әдістемелік құрал. - М. : "Литтерра", 2016. - 208 бет
2. Токанова, Ш. Е. Жалпы гигиена : оқу құралы - Алматы : Эверо, 2013
3. Мендибаева, Б. Б. Еңбек гигиенасы. 1 бөлім. Жалпы еңбек гигиенасы : оқулық. - Алматы : Эверо, 2017. - 320 бет.
4. Төлепов, М. І. Еңбекті қорғау және еңбек қауіпсіздігі : оқу құралы. - Қарағанды : Medet Group, 2016. - 184 бет.

Электронды ресурстар:

1. Жалпы гигиена бойынша тапсырмалар жинағы [Мәтін] : оқу-әдістемелік құрал. - М. : "Литтерра", 2016. - 208 бет
2. Еңбек гигиенасы: оқулық / қаз. тіліне ауд. Г. Қ. Амантаева ; ред. Н. Ф. Измеров. - Электрон. текстовые дан. (50,5 Мб). - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2016. - 480 бет. эл. опт. диск (CD-ROM). -

8. Бақылау (сұрақтар).

1. Шаң дегеніміз не?
2. Шаңның гигиеналық маңызы қандай?
3. Шаң деңгейін өлшеу үшін қандай әдістер қолданылады?
4. Жұмыскерлердің ағзасына шаң патологиясының жағымсыз әсері қалай бағаланады?
5. Шу қандай физикалық көрсеткіштермен сипатталады?
6. Таралу және уақыт сипатына байланысты шу қалай жіктеледі?
7. Шудың адам ағзасына әсері қандай?
8. Аудиометрия дегеніміз не?

ОҢТҰСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Гигиена және эпидемиология» кафедрасы		
Тәжірибелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар		044-59/11 40 беттің 24 беті

9. Өндірістік шуды нормалау қағидалары қандай?
10. Жұмыс орындарында тұрақты және тұрақсыз шу қалай нормаланады?
11. Шумен күресудің негізгі әдістері мен құралдары қандай?

Бақылау (тест).

1. Қарқынды шу бірінші кезекте ... әсер етеді.
 - a) ас қорыту мүшесіне
 - b) есту анализаторына
 - c) көру мүшесіне
 - d) перифериялық жүйке жүйесіне
 - e) тері сезімталдығына
2. Шулы цехта жұмыс істейтін жұмысшылар ... шағымданады.
 - a) бастың ауруы мен айналуына
 - b) көздің қарауытуына
 - c) жүректің айнуына
 - d) іштің өтуіне
 - e) аяқтың дірілдеуіне
3. 350 Гц-тен жоғары жиілікті шу ... деп аталады.
 - a) төменгі жиілікті
 - b) жоғарғы жиілікті
 - c) ортаңғы жиілікті
 - d) ультрадыбыс
 - e) инфрадыбыс
4. Шу жиілігінің сипаты ... өлшенеді.
 - a) Герцпен
 - b) Паскальмен
 - c) мм сынап бағанасымен
 - d) миллибармен
 - e) Децибельмен
5. Шудың қалыптандыру ... байланысты.
 - a) шудың жиілік сипатына
 - b) организм жағдайына
 - c) жұмыс мезгіліне
 - d) пайдаланған құрылғы түріне
 - e) вибрацияның қосымша әсеріне
6. Шудың жағымсыз әсерлерін алдын алудың шаралары-бұл:
 - a) шуылдайтын агрегаттарды оқшаулау
 - b) қабырғаға кафельді жабыстыру
 - c) дірілді оқшаулайтын заттарды қолдану
 - d) қолайлы микроклимат жағдайын жасау
 - e) мекемені жақсы желдету
7. Шуды гигиеналық бағалауда ... Гц-пен өлшейді.
 - a) жиілігін

ОҢТҰСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Гигиена және эпидемиология» кафедрасы		044-59/11
Тәжірибелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар		40 беттің 25 беті

- b) дыбысын
- c) инсентивтілігін
- d) күшін
- e) дыбыс қысымының энергиясын
- 8. Химиялық қосылыстардың қайсысы тері арқылы түсу кезінде улану тудыруы мүмкін:
 - a) көміртегі тотығы, азот тотығы
 - б) бензин
 - г) кремний қостотығы
 - д) асбест
- 9. Биссиноз-бұл әсер ететін пневмокониоз:
 - a) барит
 - б) мақта
 - в) тальк
 - г) асбест
 - д) кремний қостотығы
- 10. Қандай әсердегі шаң өкпеде склеротикалық өзгерістер туындатады:
 - a) Жалпы токсикалық
 - б) фотосенсибилизирлеуші
 - в) канцерогенді
 - г) сенсбилизациялық
 - д) фиброгенді
- 11. Органикалық емес шаңға жатады:
 - a) ағаш
 - б) мақта
 - в) сүйек
 - г) пластмасса
 - д) силикатты
- 12. Қалқыған күйдегі шаңның тыныс алу жолдарына ену тереңдігі мен тыныс алу жолдарында болу ұзақтығы неге байланысты:
 - a) химиялық құрамнан
 - б) зат құрылымы
 - в) шаңның дисперсиялылығы
 - г) ерігіштік
 - д) адсорбциялық қасиеттер
- 13. Карбокониоздар-бұл әсер ететін пневмокониоздар:
 - a) металл шаңы
 - б) мақта шаңы
 - в) көміртекті шаң
 - г) силикатты шаң
 - д) кварцты шаң
- 14. Органикалық шаңнан пневмокониоздар-бұл:
 - a) асбестоз
 - б) талькоз

ОҢТҰСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Гигиена және эпидемиология» кафедрасы	044-59/11	
Тәжірибелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар	40 беттің 26 беті	

- в) силикоз
- г) биссиноз
- д) сидероз

15. Силикоздың ең жиі асқынуы:

- а) өкпе обыры
- б) туберкулез
- в) жедел пневмония
- г) бронхоэктатикалық ауру
- д) іріңді плеврит

№ 8 сабақ

1. Тақырыбы: ЕПҰ гигиенасы. ЕПҰ-ның арнайыландырылған бөлімшелерінің ішкі жоспарлануын гигиеналық бағалау..

2. Мақсаты: . Білім алушыларды ауруханалардың ахуалдық және бас жоспарымен, ЕПҰ-ны таңдауға, орналастыруға және жоспарлауға қойылатын гигиеналық талаптармен таныстыру.

3. Оқыту міндеттері: ауруханалардың құрылыс жүйелерін, олардың артықшылықтары мен кемшіліктерін; ЕПҰ-дың ситуациялық және бас жоспарын жоспарлау қағидаларын; аурухана учаскесінде ЕПҰ-ды абаттандыруға қойылатын гигиеналық талаптарды зерттеу.

4. Тақырыптың негізгі сұрақтары:

1. ЕПҰ жағдайлық жоспар.
2. ЕПҰ бас жоспары.
3. Аймақты орналастыру, көгалдандыру, құрылымдандыруға қойылатын гигиеналық талаптар.
4. ЕПҰ санитарлы-техникалық орналастырылуына гигиеналық талаптар.
5. Медициналық қызметкердің еңбек жағдайына гигиеналық талаптар.
6. Қызметкерлер үшін санөткізгіштер мен санитарлы-тұрмыстық бөлмелер.

5. Пәннің соңғы ОН қол жеткізу үшін оқыту мен оқытудың негізгі формалары/әдістері/технологиялары: сабақ тақырыбын талқылау, ЕПҰ-ның ахуалдық және бас жоспарымен танысу.

6. Пәннің ОН қол жеткізу деңгейін бағалауға арналған бақылау түрлері (тестілеу, ситуациялық есептерді шешу, ауру тарихын толтыру және т.б.): ауызша сұрау чек парағы

7. Әдебиет:

Негізгі:

1. Токанова, Ш.Е. Жалпы гигиена: оқу құралы - Алматы: Эверо, 2013
2. Большаков, А.М. Жалпы гигиена: оқулық - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2014.
3. Ерманова, С.А. Эпидемиология: оқулық /. - Қарағанды: АҚНҰР, 2016. - 296 бет.
4. Жалпы эпидемиология дәлелді медицина негіздерімен: оқу құралы / Ред. бас. В.И. Покровский. Қаз. тіл. ауд. Н. Жайықбаев. - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2015. - 448 б
5. Асмагамбетова М.Т. Дилдабекова Н.Т. Вирустарға қарсы заттар. - Эверо 2013
6. Ирсимбетова, Н.А. Эпидемиология: оқулық. - Шымкент: Кітап ЖШС, 2013
7. Ерманова, С. А. Эпидемиология: оқулық /. - Қарағанды: АҚНҰР, 2016. - 296 бет. с.

ОҢТҰСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Гигиена және эпидемиология» кафедрасы Тәжірибелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар		044-59/11 40 беттің 27 беті

8. Кучма, В. Р. Балалар мен жасөспірімдер гигиенасы: оқулық. - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2014. - 464 бет.

9. Бөлешов М.Ә. Балалар мен жасөспірімдер гигиенасы: оқулық-Эверо, 2015

Қосымша:

1. Жалпы гигиена бойынша тапсырмалар жинағы: оқу-әдістемелік құрал. - М.: "Литтерра", 2016. - 208 бет с.

2. Жалпы эпидемиология дәлелді медицина негіздерімен: оқу құралы. - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2015

Электрондық оқулық:

1. Жалпы гигиена [Электронный ресурс] : оқулық / А. М. Большаков ; қаз. тіл. ауд. М. Б. Жандаулетова. - 3-бас. , қайта өңд. және толық. - Электрон. текстовые дан. (46.8Мб). - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2015. - 400бет

2. Бөлешов, М.Ә. Балалар мен жасөспірімдер гигиенасы : Оқулық.. - Алматы: Отан, 2018. - 180 б. - <http://rmebrk.kz/>

3. Жалпы гигиена. Рыскулова А.Р., Кошкимбаева С.А. , 2017 /<https://aknurpress.kz/login>

8. Бақылау (сұрақтар):

1. Аурухана гигиенасының міндеттері қандай?
2. Аурухана құрылыс жүйесі қандай, олардың артықшылықтары мен кемшіліктері.
3. ЕПҰ жылытылуына қандай гигиеналық талаптар қойылады?
4. ЕПҰ жарықталуына қандай гигиеналық талаптар қойылады?
5. ЕПҰ санитарлы-гигиеналық тәртіп қандай ?
6. ЕПҰ емдеу-қорғану тәртібінің қағидалары қандй?
7. Медқызметкердің еңбек жағдайына қандай гигиеналық талаптар қойылады?

№ 9 сабақ

1. Тақырыбы: Медициналық қалдықтар, оларды жою мәселелері.

2. Мақсаты: білім алушыларды медициналық қалдықтардың гигиеналық маңызы және оларды жою мәселелерімен таныстыру.

3. Оқыту мақсаты: медициналық қалдықтарды жинау, уақытша сақтау және шығару тәртібін зерделеу.

4. Тақырыптың негізгі сұрақтары:

1. Медициналық қалдықтар ұғымы.
2. Түзілетін қалдықтардың сапалық және сандық құрамы.
3. Медициналық қалдық кластары.
4. Медициналық қалдықтарды жинау, уақытша сақтау және әкету тәртібі.
5. Қалдықтарды залалсыздандыру (залалсыздандыру) және жоюдың қолданылатын тәсілдері.
6. Қалдықтармен жұмыс істеу кезіндегі қызметкерлерді эпидемиялық қауіпсіздік ережелеріне гигиеналық оқыту бойынша қажетті құжаттама.
7. Медициналық қалдықтарды жою әдістері.

5. Пәннің соңғы ОН қол жеткізу үшін оқыту мен оқытудың негізгі формалары/ әдістері/технологиялары: кіші топпен жұмыс.

ОҢТҰСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Гигиена және эпидемиология» кафедрасы	044-59/11	
Тәжірибелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар	40 беттің 28 беті	

6. Пәннің ОН қол жеткізу деңгейін бағалауға арналған бақылау түрлері (тестілеу, ситуациялық есептерді шешу, ауру тарихын толтыру және т.б.): ауызша сұрау чек парағы, ситуационных есептерді шешу.

7. Әдебиет:

Негізгі:

- 1.Токанова, Ш.Е.Жалпы гигиена: оқу құралы - Алматы: Эверо, 2013
- 2.Большаков, А.М.Жалпы гигиена: оқулық - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2014.
- 3.Ерманова, С.А. Эпидемиология: оқулық /. - Қарағанды: АҚНҰР, 2016. - 296 бет.
4. Жалпы эпидемиология дәлелді медицина негіздерімен: оқу құралы / Ред. бас. В.И. Покровский. Қаз. тіл. ауд. Н. Жайықбаев. - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2015. - 448 б
5. Асмагамбетова М.Т. Дилдабекова Н.Т. Вирустарға қарсы заттар.-Эверо 2013
6. Ирсимбетова, Н.А. Эпидемиология: оқулық. - Шымкент: Кітап ЖШС, 2013
7. Ерманова, С. А.Эпидемиология: оқулық /. - Қарағанды: АҚНҰР, 2016. - 296 бет. с.

Қосымша:

1. Жалпы гигиена бойынша тапсырмалар жинағы: оқу-әдістемелік құрал. - М.: "Литтерра", 2016. - 208 бет с.
2. Жалпы эпидемиология дәлелді медицина негіздерімен: оқу құралы. - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2015

Электрондық оқулық:

1. Жалпы гигиена [Электронный ресурс]:оқулық / А. М. Большаков ; қаз. тіл. ауд. М. Б. Жандаулетова. - 3-бас. , қайта өңд. және толық. - Электрон. текстовые дан. (46.8Мб). - М.:ГЭОТАР - Медиа, 2015. - 400бет

8. Бақылау (сұрақтар).

1. Медициналық қалдықтардың қандай кластары бар?
2. Медициналық қалдықтарды жинаудың қандай реттілігі бар?.
3. Медициналық қалдықты уақытша жинаудың қандай реттілігі бар?
4. Медициналық қалдықты шығарудың қандай тәртіптері бар?
5. Медициналық қалдықты жоюда және залалсыздандыруда пайдаланатын тәсілді атаңыз.
6. Қалдықтармен жұмыс істеу кезінде эпидемиологиялық қауіпсіздік ережелерін сақтауға қажетті гигиеналық құжаттарды қызметкерлерге оқыту кезінде қандай қажетті құжаттарды басшылыққа алады?

Бақылау (ситуациялық есептер).

- 1) Жеке меншік медициналық орталықты медициналық ЖОО студенттерімен санитарлық – эпидемиологиялық тексергенде анықталды: медициналық орталық жеке тұрған ғимаратта орналасқан, территориясы аумағы қоршалған, көгалдандырылған, 2 қоқыс жинайтын контейнер үшін алаң бар, территория жиналған. Барлық медициналық қызметкерлер медициналық тексеруден өткен, арнайы киіммен қамтылған. Кабинеттерде қоқысты жинауға және қауіпсіз өтелдеуге арналған контейнерлер белгіленбеген, «Б» класты қалдықтар екі тәулік сақталған.

Тапсырма:

1. Жоғарыда айтылған жағдайда санитарлық талаптар бойынша қандай сәйкессіздік орын алып отыр?

ОҢТҰСТІК QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Гигиена және эпидемиология» кафедрасы	044-59/11	
Тәжірибелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар	40 беттің 29 беті	

2. Жіберілген қателіктерге кім жауап береді?

3. Берілген жағдайда МСЭҚБ-ң бас маманы қандай шаралар қолдануы керек?

2). МСЭҚБ-ң мамандары жеке меншік стоматологиялық кабинетті санитарлық – эпидемиологиялық тексергенде анықтады: стоматологиялық кабинет тұрғын ғимараттың төменгі қабатында орналасқан, территориясы қоршалған, көгалдандырылған, жиналған. Барлық медициналық қызметкерлер медициналық тексеруден өткен, арайы киіммен қамтылған. Кабинеттерде қоқысты жинауға және қауіпсіз өтелдеуге арналған контейнерлер белгіленбеген, «Б» класты қалдықтар екі тәулік сақталған.

Тапсырма:

1. Берілген жағдайда қандай шара қолдануы керек?

2. Жіберілген қателіктерге кім жауап береді?

№ 10 сабақ

1. Тақырыбы: Эпидемиология пәні және әдісі. Эпидемиялық үрдіс туралы қазіргі заманғы түсінік.

2. Мақсаты: Білім алушыларда эпидемиологияның теориялық негіздерін, эпидемиялық үрдістің сипаттамасын, жұқпалы және жұқпалы емес аурулар эпидемиологиясының міндеттерін, жұқпалы (паразиттік) аурулардың жіктелуі туралы ілімді қалыптастыру.

3. Оқыту міндеттері: Эпидемиялық үрдісті, жұқпалы (паразиттік) аурулардың жіктелуін, эпидемиялық үрдістің факторларын сипаттау, профилактикалық және эпидемияға қарсы іс-шараларды жүргізу әдістемесін сипаттау.

4. Тақырыптың негізгі сұрақтары:

1. Эпидемиология дамуының қысқаша тарихы.

2. Эпидемиологияның басқа ғылымдармен байланысы.

3. Эпидемиологиялық қызметтің жетістіктері және жұқпалы аурулармен күресудегі мәселелері.

4. Эпидемиология және паразитологияның міндеттері.

5. Жұқпалы (паразиттік) аурулардың жіктелуі.

6. Эпидемиялық үрдістің факторлары.

5. Пәннің соңғы ОН қол жеткізу үшін оқытудың негізгі формалары/әдістері/технологиялары: кіші топпен жұмыс.

6. Пәннің ОН қол жеткізу деңгейін бағалауға арналған бақылау түрлері (тестілеу, ситуациялық есептерді шешу, ауру тарихын толтыру және т.б.): ауызша сұрау чек парағы.

7. Әдебиет:

Негізгі:

1. Ирсимбетова, Н.А. Эпидемиология: оқулық. - Шымкент: Кітап ЖШС, 2013

2. Ерманова, С.А. Эпидемиология: оқулық /. - Қарағанды: АҚНҰР, 2016. - 296 бет.

3. Жалпы эпидемиология дәлелді медицина негіздерімен: оқу құралы / Ред. бас. В.И.

Покровский. Қаз. тіл. ауд. Н. Жайықбаев. - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2015. - 448 б

4. «Дәлелді медицина негіздерімен жалпы эпидемиология»: оқу құралы. - М.: ГЭОТАР-Медиа, 2015

Қосымша:

ОҢТҰСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»	
«Гигиена және эпидемиология» кафедрасы	044-59/11
Тәжірибелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар	40 беттің 30 беті

1. Жалпы эпидемиология дәлелді медицина негіздерімен: оқу құралы. - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2015

2. Асмагамбетова М.Т. Дилдабекова Н.Т. Вирустарға қарсы заттар.-Эверо 2013

8. Бақылау (сұрақтар).

1. Эпидемиялық үрдіс туралы ғылым ретіндегі эпидемиология дегеніміз не?
2. Медициналық паразитология дегеніміз не?
3. Эпидемиология қандай ғылымдармен тығыз байланысты?
4. Жұқпалы аурулармен күресудегі эпидемиологияның негізгі жетістіктері қандай?
5. Жұқпалы аурулармен күресудегі негізгі мәселелерді атаңыз?
6. Жұқпалы аурулармен күресуде эпидемиология қандай негізгі міндеттерді шешеді?
7. Отандық және шетелдік ғалымдардың қайсысы эпидемиология ғылымының дамуына үлкен үлес қосты?

Кіші топпен жұмыс жасау

Топ білім алушылары шағын топтарға бөлінеді. Белгілі бір уақыт ішінде (оқытушының қалауы бойынша) топтар оқытушы беретін тапсырма бойынша жұмыс істейді. Ол үшін оқытушы қатысушыларға сұрақтар жазылған карточкаларды ұсынады. Тапсырманы аяқтағаннан кейін әрбір топ оқытушының берген сұрақтарына жауап береді.

1 топ

1. Эпидемиологиялық қызметтің жетістіктері және жұқпалы аурулармен күресудегі мәселелер.
2. Жұқпалы (паразиттік) аурулардың жіктелуі.

2 топ

1. Эпидемиология және паразитологияның міндеттері.
2. Эпидемиялық үрдістің факторлары.

Сабақ №11

1. Тақырыбы: Ішек инфекциялары және олардың алдын алу.

2. Мақсаты:, эпидемиялық процестің сипаттамасы және іш сүзегі, А және В паратифі, сальмонеллездер, эшерихиоздар мен шигеллездердің этиология мәселелері бойынша білім алушыларда теориялық білімдері мен практикалық дағдыларын қалыптастыру және жетілдіру

3. Оқыту міндеттері: ішек инфекцияларының эпидемиологиялық сипаттамасын зерттеу.

4. Тақырыптың негізгі сұрақтары:

1. Іш сүзегінің, А және В паратифтерінің, сальмонеллездердің анықтамасы, этиологиясы.
2. Іш сүзегі, А және В паратиф, сальмонеллездің эпидемиологиясы, инфекция көздері.
3. Іш сүзегі, А және В паратифі, сальмонеллездің берілу механизмі, факторлары және берілу жолдары.
4. Іш сүзегінің, А және В паратифтерінің, сальмонеллездердің эпидемиологиялық ерекшеліктері.
5. Іш сүзегі, А және В паратифі, сальмонеллез кезіндегі эпидемияға қарсы және профилактикалық іс-шаралар.
6. Іш сүзегі, А және В паратифі, сальмонеллез кезінде эпидемиологиялық қадағалауды ұйымдастыру.

ОҢТҰСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Гигиена және эпидемиология» кафедрасы Тәжірибелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар		044-59/11 40 беттің 31 беті

7. Эшерихиоз, кампиллобактериоз және шигеллездің эпидемиологиясы және инфекция көздері.
8. Эшерихиоз, кампиллобактериоз және шигеллездің берілу механизмі, факторлары және берілу жолдары.
9. Эшерихиоздар мен шигеллездер кезіндегі профилактикалық және эпидемияға қарсы іс-шаралар.

5. Пәннің соңғы ОН қол жеткізу үшін оқыту мен оқытудың негізгі формалары/әдістері/технологиялары: кіші топпен жұмыс.

6. Пәннің ОН қол жеткізу деңгейін бағалауға арналған бақылау түрлері (тестілеу, ситуациялық есептерді шешу, ауру тарихын толтыру және т.б.): ауызша сұрау, тест тапсырмаларын құрастыру.

7. Әдебиет:

Негізгі:

1. Ирсимбетова, Н.А. Эпидемиология: оқулық. - Шымкент: Кітап ЖШС, 2013
2. Ерманова, С.А. Эпидемиология: оқулық /. - Қарағанды: АҚНҰР, 2016. - 296 бет.
3. Жалпы эпидемиология дәлелді медицина негіздерімен: оқу құралы / Ред. бас. В.И. Покровский. Қаз. тіл. ауд. Н. Жайықбаев. - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2015. - 448 б
4. «Дәлелді медицина негіздерімен жалпы эпидемиология»: оқу құралы. - М.: ГЭОТАР-Медиа, 2015

Қосымша:

1. Жалпы эпидемиология дәлелді медицина негіздерімен: оқу құралы. - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2015
2. Асмагамбетова М.Т. Дилдабекова Н.Т. Вирустарға қарсы заттар.-Эверо 2013

8. Бақылау (есептер).

Ситуациялық есеп №1

38 жастағы науқас, менеджер, аурудың 10-шы күні терапия бөліміне "пневмония" диагнозымен келіп түсті. $t^{\circ} 37,1-37,8^{\circ}\text{C}$. Отбасында бәрі сау. Анасы-іш сүзегі бактерияларының созылмалы бактерия тасымалдаушысы. Стационарда түскен науқастың 5 күн бойы жағдайы жақсармады. ПГАР қою үшін 5 мл қан алынды. Серологиялық зерттеудің оң нәтижесі 3-ші күні белгілі болды. Науқасқа бактериологиялық зерттеу тағайындалмаған.

1. Ошақтағы жұмыс бойынша диагнозды нақтылау үшін не істеу керек?
2. Емхана мен стационар дәрігерінің жұмысында қандай дәлсіздіктер орын алды

Ситуациялық есеп №2

Кондитерлік цехтың қызметкері 36 жаста, 6 күн ауырады. "Тифопаратифозды ауру" диагнозы? Бактериологиялық зерттеу үшін қан, зәр, нәжіс алынды. Науқас зерттеу нәтижелерін алғанға дейін үйде қалды. Күйеуі зауыт инженері. 4 жасар ұлы - балабақшаға барады, 1 бөлмелі пәтерде тұрады.

1. Науқас пен байланыста болған адамдарға қатысты қандай эпидемияға қарсы шараларды жүргізу қажет?

Ситуациялық есеп №3

ОҢТҰСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»		
«Гигиена және эпидемиология» кафедрасы		044-59/11
Тәжірибелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар		40 беттің 32 беті

3 күн ауырған білім алушының клиникалық деректері бойынша "Жіті дизентерия" диагнозы анықталды. Науқас үйде қалдырылды. Отбасында: анасы-мұғалім, әкесі-журналист, әпкесі-9-сынып оқушысы. Пәтерлері 3 бөлмелі, жағдайлары жасалған.

Ошақта қандай эпидемияға қарсы іс-шараларды орындау қажет?

Ситуациялық есеп №4

Балабақша тәрбиешісі жедел дизентериядан кейін жұқпалы аурулар ауруханасынан шығарылды.

1. Науқасты диспансерлік бақылаудың ұзақтығы қандай?
2. Ол қашан жұмысқа кірісе алады?

Ситуациялық есеп №5

Науқас Е, 27 жаста, 15 күн бұрын жазғы демалыстан көлден келіп, жалпы денсаулығының нашарлағанын, әлсіздікті, бас ауруын байқай бастады. Соңғы күндері дене температурасының 39-40°C-қа дейін көтерілгенін, содан кейін ол өздігінен 37-38°C-қа дейін төмендегенін байқады, жүрек айнуы, эпигастриядағы ауырлық, метеоризм, ентігу, нәжістің жиілеуі. Дененің әртүрлі бөліктерінде бөртпелер көбейген (бөртпелер полиморфты, үнемі төгіліп тұрады). Бұл жағдай алғаш рет байқалды және оны ашық су қоймасындағы суды қолданумен байланыстырады.

1. Сіздің алдын-ала диагнозыңыз?
2. Ауруханаға жатқызу міндетті ме?
3. Бұл ауруда қандай асқынулар болуы мүмкін?
4. Науқасты тексеру жоспарын жасаңыз

Ситуациялық есеп № 6

2 жасар бала қысқы уақытта жұқпалы аурулар ауруханасына құсу, сұйық сулы, көбіктенетін нәжіс туралы шағымдармен күніне 4-5 рет жүгінді. Балада жөтел бар және мазасыз екендігі байқалды.. Емхана дәрігері ротавирустық инфекцияға күдіктенді.

Эпидемияға қарсы іс-шараларды жазыңыз.

№12 сабақ

1. Тақырыбы: Вирустық гепатиттер.

2. Мақсаты: А және Е, В, С, Д гепатиттерінің этиологиясын, эпидемиялық үрдістің сипаттамасын және эпидемиологиялық қадағалауды ұйымдастыру қағидаларын зерделеу.

3. Оқыту міндеттері: берілу механизмі фекальды-оральді (А, Е) вирустық гепатиттердің эпидемиологиясын сипаттау; (А, Е В,С, D) вирустық гепатиттерінің алдын алу іс-шараларының қағидаларын бағалау.

4. Тақырыптың негізгі сұрақтары:

1. Вирустық гепатиттердің анықтамасы, этиологиясы.
2. Вирустық гепатиттер эпидемиологиясы, инфекция көздері.
3. Вирустық гепатиттердің берілу механизмі, факторлары және берілу жолдары.
4. Вирустық гепатиттердің эпидемиологиялық ерекшеліктері.
5. Вирустық гепатиттер кезіндегі профилактикалық және эпидемияға қарсы іс-шаралар және эпидемиологиялық қадағалау.

5. Пәннің соңғы ОН қол жеткізу үшін оқытудың негізгі формалары/ әдістері/технологиялары: кіші топпен жұмыс

ОҢТҰСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Гигиена және эпидемиология» кафедрасы	044-59/11	
Тәжірибелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар	40 беттің 33 беті	

6. Пәннің ОН қол жеткізу деңгейін бағалауға арналған бақылау түрлері (тестілеу, ситуациялық есептерді шешу, ауру тарихын толтыру және т.б.): ауызша сұрау, тест тапсырмаларын құрастыру.

7. Әдебиет:

Негізгі:

1. Ирсимбетова, Н.А. Эпидемиология: оқулық. - Шымкент: Кітап ЖШС, 2013
2. Ерманова, С.А. Эпидемиология: оқулық /. - Қарағанды: АҚНҰР, 2016. - 296 бет.
3. Жалпы эпидемиология дәлелді медицина негіздерімен: оқу құралы / Ред. бас. В.И. Покровский. Қаз. тіл. ауд. Н. Жайықбаев. - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2015. - 448 б
4. «Дәлелді медицина негіздерімен жалпы эпидемиология»: оқу құралы. - М.: ГЭОТАР-Медиа, 2015

Қосымша:

1. Жалпы эпидемиология дәлелді медицина негіздерімен: оқу құралы. - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2015
2. Асмагамбетова М.Т. Дилдабекова Н.Т. Вирустарға қарсы заттар.-Эверо 2013

8. Бақылау (тесттер).

1. Вирустық гепатиттер (A, B, C, D, E) — бұл:

- a) антропоноздар;
- b) зооноздар;
- c) антропоноздар;
- d) сапроноздар;
- e) сапрофиттер

3. А гепатитімен ауыратын науқас инфекциясының көзі ретінде қауіпті:

- a) инкубацияның соңғы 3 аптасында;
- b) инкубацияның соңғы 7-10 күнінде;
- c) сарғаю алдындағы кезеңде;
- d) сарғаю кезеңінде;
- e) реконвалесценция кезеңінде.

4. 30 жастағы әйелге А вирусты гепатитінің диагнозы сарғаю кезеңінің 2-ші күні қойылған. Оның 9 жасар ұлы санаторийге 5 күн бұрын шыққан. Ол анасынан ауруды жұқтыруы мүмкін бе?

5. А гепатитінің диагнозы сарғаюдың 1-ші күні автобус жүргізушісіне қойылған. Науқас ауруханаға жатқызылды. Отбасы: әйелі, электр шам зауытының инженері, қызы балабақшаға барады, 2 ай бұрын оған қалыпты адам иммуноглобулин енгізілген; ұлы 8 жаста, 10 күн бұрын сауықтыру лагеріне кеткен. Осы жағдайда не істеу керек:

- a) пәтерде дезинфекция жүргізу;
- b) 35 күн бойы барлық отбасы мүшелерін бақылау;
- c) ұлынан басқа отбасы мүшелерін 35 күн бойы бақылау;
- d) ұлы мен қызына қалыпты адам иммуноглобулин енгізу;
- e) тек ұлына ғана қалыпты адам иммуноглобулин енгізу;

7. В гепатитінің жіті түрімен ауыратын науқас инфекция көзі ретінде қауіпті:

- a) барлық инкубациялық кезең бойы

ОҢТҰСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Гигиена және эпидемиология» кафедрасы	044-59/11	
Тәжірибелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар	40 беттің 34 беті	

- b) инкубациялық кезеңнің соңғы 2-8 аптасында
- c) продромалды кезеңде
- d) сарғаю кезеңінде (аурудың өршуі)
- e) реконвалесценция кезеңінде
- 8. В гепатитін жұқтыру үшін ең маңызды биологиялық субстрат:
 - a) қан
 - b) несеп
 - c) ұрық
 - d) тер;
 - e) өт;
- 9. В гепатиті вирусының берілу факторлары бірнеше отбасы мүшелері пайдаланған жеке бас гигиенасының заттары... болуы мүмкін.
 - a) тіс щеткасы
 - b) қырыну құралы
 - c) маникюр керек-жарақтары
 - d) жөке
 - e) тарақ
- 10. С гепатитінің инфекция көзі...
 - a) С гепатитінің жіті түрімен ауыратын адам
 - b) С гепатитінің созылмалы түрімен ауыратын адам
 - c) С гепатиті вирусын жұқтырған адам қанының сарысуы
 - d) С гепатитінің вирусын тасымалдаушы
 - e) қан плазмасы.

Сабақ №13

- 1. Тақырыбы:** Дезинфекция, стерилизация, дезинсекция, дератизация.
- 2. Мақсаты:** Білім алушыларға дезинфицируші заттардың, түрлерін және әдістерін; «Дезинфекцияны, дезинсекцияны және дератизацияны ұйымдастыруға және жүргізуге қойылатын санитариялық-эпидемиологиялық талаптар» санитарлық ережесін бағалауды үйрету.
- 3. Оқыту міндеттері:** білім алушыларда дезинфекциялаудың, зарарсыздандырудың, дезинсекциялаудың, дератизациялаудың физикалық және химиялық әдістері туралы білім қалыптастыру.
- 4. Тақырыптың негізгі сұрақтары:**
 1. Дезинфекциялық заттардың түрлері мен әдістері.
 2. Заттарды пайдалану, тарату, тасымалдау, сақтау, өндіру, дайындау әдістемесі.
 3. Стерильдеу мен залалсыздандыруды жүргізудің сапасын бақылау әдістемесі.
 4. Дезинфекция жүргізетін және ұйымдастыратын мекемелердің санитарлық-эпидемиологиялық талаптарды игеру әдістемесі.
 5. Дезинсекция жүргізетін және ұйымдастыратын мекемелердің санитарлық-эпидемиологиялық талаптарды игеру әдістемесі.
 6. Дератизация жүргізетін және ұйымдастыратын мекемелердің санитарлық-эпидемиологиялық талаптарды игеру әдістемесі.

ОҢТҰСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Гигиена және эпидемиология» кафедрасы	044-59/11	
Тәжірибелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар	40 беттің 35 беті	

7. «Дезинфекцияны, дезинсекцияны және дератизацияны ұйымдастыруға және жүргізуге қойылатын санитариялық-эпидемиологиялық талаптар» санитариялық ережесі.

5. Пәннің соңғы ОН қол жеткізу үшін оқыту мен оқытудың негізгі формалары/әдістері/технологиялары: кіші топпен жұмыс.

6. Пәннің ОН қол жеткізу деңгейін бағалауға арналған бақылау түрлері (тестілеу, ситуациялық есептерді шешу, ауру тарихын толтыру және т.б.): ауызша сұрау чек парағы, тест тапсырмаларын құрастыру

7. Әдебиет:

Негізгі:

1. Ирсимбетова, Н.А. Эпидемиология: оқулық. - Шымкент: Кітап ЖШС, 2013

2. Ерманова, С.А. Эпидемиология: оқулық /. - Қарағанды: АҚНҰР, 2016. - 296 бет.

3. Жалпы эпидемиология дәлелді медицина негіздерімен: оқу құралы / Ред. бас. В.И.

Покровский. Қаз. тіл. ауд. Н. Жайықбаев. - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2015. - 448 б

4. «Дәлелді медицина негіздерімен жалпы эпидемиология»: оқу құралы. - М.: ГЭОТАР-Медиа, 2015

Қосымша:

1. Жалпы эпидемиология дәлелді медицина негіздерімен: оқу құралы. - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2015

2. Асмагамбетова М.Т. Дилдабекова Н.Т. Вирустарға қарсы заттар.-Эверо 2013

8. Бақылау (сұрақтар).

1. Залалсыздандырушы заттардың қандай түрлерін білесіз?

2. Заттарды пайдалану, тарату, тасымалдау, сақтау, өндіру, дайындаудың қандай әдістері бар?

3. Стерильдеу мен залалсыздандырудың сапасын бақылау қалай жүргізіледі?

4. Дератизация және дезинсекция, дезинфекция жүргізуге қандай санитарлық-эпидемиологиялық талаптар қойылады?

5. «Дезинфекцияны, дезинсекцияны және дератизацияны ұйымдастыруға және жүргізуге қойылатын санитариялық-эпидемиологиялық талаптар» санитариялық ережесінің мазмұнын айтыңыз.

№ 14 сабақ

1. Тақырыбы :Жұқпалы аурулардың иммунопрофилактикасы

2. Мақсаты: Білім алушыларды індеттен қорғау жүйесіндегі иммунопрофилактиканың рөлімен, вакциналарға қойылатын талаптармен таныстыру.

3. Оқыту міндеттері: вакциналардың иммунологиялық механизмдерін, Ұлттық профилактикалық егу күнтізбесі шеңберінде қолданылатын вакциналардың сипаттамаларын зерделеу.

4. Тақырыптың негізгі сұрақтары:

1. Вакцинопрофилактика жүргізу көрсетілімдері мен қарсы көрсетілімдер.

2. Профилактикалық егулердің ұлттық күнтізбесі.

3. ИБП сақтау және тасымалдау шарттары

5.Пәннің соңғы ОН қол жеткізу үшін оқытудың негізгі формалары/әдістері/технологиялары: кіші топпен жұмыс.

ОҢТҰСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Гигиена және эпидемиология» кафедрасы	044-59/11	
Тәжірибелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар	40 беттің 36 беті	

6. Пәннің ОН қол жеткізу деңгейін бағалауға арналған бақылау түрлері (тестілеу, ситуациялық есептерді шешу, ауру тарихын толтыру және т.б.): ауызша сұрау чек парағы

7. Әдебиет:

Негізгі:

1. Ирсимбетова, Н.А. Эпидемиология: оқулық. - Шымкент: Кітап ЖШС, 2013
2. Ерманова, С.А. Эпидемиология: оқулық /. - Қарағанды: АҚНҰР, 2016. - 296 бет.
3. Жалпы эпидемиология дәлелді медицина негіздерімен: оқу құралы / Ред. бас. В.И. Покровский. Қаз. тіл. ауд. Н. Жайықбаев. - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2015. - 448 б
4. «Дәлелді медицина негіздерімен жалпы эпидемиология»: оқу құралы. - М.: ГЭОТАР-Медиа, 2015

Қосымша:

1. Жалпы эпидемиология дәлелді медицина негіздерімен: оқу құралы. - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2015
2. Асмагамбетова М.Т. Дилдабекова Н.Т. Вирустарға қарсы заттар.-Эверо 2013

8. Бақылау (сұрақтар).

1. Егу жұмыстарын ұйымдастыру.
2. ҚР-да қолданылатын вакциналық препараттар;
3. Вакцинопрофилактика жұмысына қойылатын талаптар.
4. Профилактикалық егулерді жүргізуге медициналық қарсы көрсетілімдердің тізбесі.

Сабақ №15

1. Тақырыбы: Тыныс алу жолдарының инфекциялары.

2.Мақсаты:эпидемиялық үрдістің этиологиясын, сипаттамасын және эпидемиологиялық қадағалауды ұйымдастыру қағидаларын, қызамық, жел шешек, эпидемиялық паротитті, көкжөтел және паракклюшті зерттеу.

3. Оқыту міндеттері: инфекция көзін, берілу механизмін іске асыру шарттарын, эпидемиялық үрдістің көрінісін сипаттау.

4. Тақырыптың негізгі сұрақтары:

1. Қызылша, тұмау, қызамық, жел шешектің, эпидемиялық паротит, көкжөтел мен паракклюштің анықтамасы, этиологиясы.
2. Қызылша, тұмау, қызамық, жел шешек, эпидемиялық паротит, көкжөтел және паракклюштің эпидемиологиясы мен инфекцияның көздері.
3. Қызылша, тұмау, қызамық, жел шешек, эпидемиялық паротит, көкжөтел және паракклюш кезіндегі берілу механизмі, факторлары мен жолдары.
4. Қызылша, тұмау, қызамық, жел шешек, эпидемиялық паротит, көкжөтел және паракклюш кезінде сезімталдық пен иммунитет.
- 5.Қызылша, тұмау, қызамық, жел шешектің, эпидемиялық паротиттің, көкжөтел мен паракклюштің эпидемиялық ерекшеліктері.
6. Қызылша, тұмау, қызамық, жел шешек, эпидемиялық паротит, көкжөтел және паракклюштің патогенезі.
7. Қызылша, тұмау, қызамық, жел шешек, эпидемиялық паротит, көкжөтел және паракклюштің алдын алу және күресу шаралары.
- 8.Қызылша, тұмау, қызамық, жел

ОҢТҰСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Гигиена және эпидемиология» кафедрасы	044-59/11	
Тәжірибелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар	40 беттің 37 беті	

шешек, эпидемиялық паротит, көкжөтел және паракоклюш кезіндегі эпидемияға қарсы іс-шаралар.

5. Пәннің соңғы ОН қол жеткізу үшін оқытудың негізгі формалары/әдістері/технологиялары: кіші топпен жұмыс.

6. Пәннің ОН қол жеткізу деңгейін бағалауға арналған бақылау түрлері (тестілеу, ситуациялық есептерді шешу, ауру тарихын толтыру және т.б.): ауызша сұрау чек парағы

7. Әдебиет:

Негізгі:

1. Ирсимбетова, Н.А. Эпидемиология: оқулық. - Шымкент: Кітап ЖШС, 2013
2. Ерманова, С.А. Эпидемиология: оқулық /. - Қарағанды: АҚНҰР, 2016. - 296 бет.
3. Жалпы эпидемиология дәлелді медицина негіздерімен: оқу құралы / Ред. бас. В.И. Покровский. Қаз. тіл. ауд. Н. Жайықбаев. - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2015. - 448 б
4. «Дәлелді медицина негіздерімен жалпы эпидемиология»: оқу құралы. - М.: ГЭОТАР-Медиа, 2015

Қосымша:

1. Жалпы эпидемиология дәлелді медицина негіздерімен: оқу құралы. - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2015
2. Асмагамбетова М.Т. Дилдабекова Н.Т. Вирустарға қарсы заттар.-Эверо 2013

8. Бақылау (Кіші топпен жұмыс жасау).

Топ білім алушылары шағын топтарға бөлінеді. Белгілі бір уақыт ішінде (оқытушының қалауы бойынша) топтар оқытушы беретін тапсырма бойынша жұмыс істейді. Ол үшін оқытушы қатысушыларға сұрақтар жазылған карточкаларды ұсынады. Тапсырманы аяқтағаннан кейін әрбір топ оқытушының берген сұрақтарына жауап береді.

1 топ

- 1.Қызылша, қызамық, жел шешек, эпидемиялық паротит, көкжөтел және паракоклюш кезіндегі сезімталдық пен иммунитет.
- 2.Қызылша, қызамық, жел шешек, эпидемиялық паротит, көкжөтел және паракоклюш патогенезі.
- 3.Қызылша, қызамық, жел шешек, эпидемиялық паротит, көкжөтел және паракоклюштің алдын алу және күресу шаралары.

2 топ

- 1.Қызылша, қызамық, жел шешек, эпидемиялық паротит, көкжөтел және паракоклюш кезіндегі берілу механизмі, факторлары мен жолдары.
- 2.Қызылшаның, қызамықтың, жел шешектің, эпидемиялық паротиттің, көкжөтел мен паракоклюштің эпидемиялық ерекшеліктері.
- 3.Қызылша, қызамық, жел шешек, эпидемиялық паротит, көкжөтел және паракоклюш кезіндегі эпидемияға қарсы іс-шаралар.

ОҢТҮСТІК QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»	
«Гигиена және эпидемиология» кафедрасы		044-59/11	
Тәжірибелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар		40 беттің 38 беті	

ОҢТҰСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»	
«Гигиена және эпидемиология» кафедрасы		044-59/11	
Тәжірибелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар		40 беттің 39 беті	

ОҢТҰСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»	
«Гигиена және эпидемиология» кафедрасы		044-59/11	
Тәжірибелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар		40 беттің 40 беті	